

Onthulling namen slachtoffers Mijnwerkersstaking 1943, Terwinselen, 3 mei 2022*

Beste mensen,

Waarom zouden zij

– Reinier, Meinardus en Servaas –
hebben gedacht?

Waarom denk je,

als je staakt,

wordt opgepakt

en nog dezelfde nacht hoort,

dat je daarvoor de kogel krijgt.

En dat je dan ver van huis en haard,

van je kinderen, je ouders, je echtgenote,

wordt weggevoerd

om daar in de natuur

voor een vuurpeloton

je gruwelijk einde te moeten vinden...

En dat enkel en alleen

omdat je het genóeg vond

dat er nu écht een rode lijn werd overschreden;

en je nú een daad moest stellen; moed wilde tonen.

En achterbleven inderdaad

die kinderen, de ouders en de echtgenote

die niet eens met goed fatsoen

hun vader, hun zoon, hun echtgenoot mochten begraven.

Bijna anderhalf jaar moesten

ze toen nog wachten

om in vrijheid te mogen rouwen.

Beste mensen,

Tijdens 75 jaar bevrijding Limburg

zijn de vele verhalen langsgelopen
hoe ook deze oude mijnstreek
die bevrijding beleefde...

- Hoe bijvoorbeeld een granaat een kinderwagen doorboort, als dertigduizend Kerkradenaren gedwongen worden door de frontlinie te vluchten, en baby Caroline dit wonderwel overleeft, maar wél in één klap haar moeder, oma, opa, oom en neef verliest; en
- hoe Heerlerheide al uitbundig de vrijheid viert, als er toch weer granaten vallen; granaten die iedereen dwingen weer in de kelders te duiken; en alsnog huizen tot puin verpulveren, 'Als helse afscheidsgroet van de vijand'; of
- hoe in Landgraaf nog na de bevrijding bommen níet op een Amerikaans noodhospitaal vallen, maar op een woonbuurt - de Leenhof - en in één klap het leven nemen van de vier jongens van bakkersgezin Pieckaerts...

75 jaar bevrijding Limburg,
beste mensen,

Limburg heeft het nog voluit vóór corona kunnen vieren en herdenken.

Zes maanden lang - net zo lang als de bevrijding duurde - zijn opnieuw de vele verhalen verteld van de bevrijding die voor velen nog zwaarder werd dan de bezetting.

Verhalen,

- over gedwongen evacuaties door vijandig gebied;
- over het maanden angstig leven in schuilkelders;
- over stukgeschoten steden en dorpen;
- over plunderingen; en
- over de vele, vele te betreuren doden en gewonden.

Verhalen die tijdens de herdenking van twee jaar geleden,
voor ons 'in Limburg, in Nederland, in Europa'
verhalen uit een ver verleden waren;
en waarvan we dachten dat ze voor áltijd ver van ons bed zouden blijven,
maar ons nu ook vanuit Oekraïne bereiken.

In de tussentijd bracht ook corona ons volledig van ons stuk.

Corona die ons zó liet inleveren op onze vrijheid.

Inleveren op onze vrijheid voor een groter goed:
de strijd tegen dat rotvirus
én bescherming van onze kwetsbaren.

Een gezamenlijk inleveren van vrijheid,
dat eerst nog tot verbroedering leidde,
maar gaandeweg ook tot versplintering.

Versplintering tussen

- wie vond dat het inleveren van vrijheid nu eenmaal voor algemeen belang was; en
- voor wie het inleveren van die vrijheid véél te ver ging.

Een verschil van inzicht dat gaten heeft geslagen in families, gezinnen en tussen
vrienden;
gaten die we nu weer moeten zien te dichten.

Beste mensen,

Ik vermoed zomaar,
dat we vandaag de waarde van 'vrijheid, vrede en veiligheid'
nog véél meer beseffen dan twee jaar geleden,
toen deze onthulling van de drie namen eigenlijk zou plaatsvinden.

Toch hebben we juist daarom nu nóg meer nood
aan verhalen zoals die van Reinier, Meinardus en Servaas;
omdat het óók een 'verhaal van hoop' is.

Hoop omdat het laat zien, dat
hóe erg de situatie ook is,
er tóch altijd mensen zijn,
die de moed hebben om in verzet te komen.
In verzet te komen tegen onrecht;
en zeggen tot hier en níet verder.

Reinier, Meinardus, Servaas

en duizenden andere mijnwerkers
durfde het aan te staken.
Ze durfde dit aan tijdens een dictatuur
omdat ze het écht te ver vonden gaan
dat zij die het land hadden trachten te verdedigen
zich nu wéér aan de bezetter moesten overleveren.

Eén van hen was overigens mijn vader.
Hij was 22 toen hij als dienstplichtig militair
in mei 1944 aan de grens ons land moest verdedigen.

Na de overgave dook hij diep in het verzet,
in thuisstad Rotterdam,
waar hij in oktober 1944 tegen de lamp liep,
en net als Reinier, Meinardus en Servaas,
tot de kogel werd veroordeeld.

Alleen had hij - en daarmee ook ik - het geluk
dat vrienden van het verzet
hem wisten te bevrijden
voordat ook hij voor een vuurpeloton kwam te staan.

Beste mensen,

Reinier, Meinardus en Servaas,
verdienen het zeker
dat wij hen - ook nog na 79 jaar -
eren door hier bij de Gedachteniskapel

hun namen te onthullen.

Maar nog meer eren wij hen én hun moed,
door ook in hun geest te handelen.

- Zo kan je opkomen voor een klasgenoot,
als je ziet dat deze wordt buitengesloten, niet mee mag doen, wordt gepest...
- En zo kan je optreden tegen iemand die duidelijk de grenzen van iemand anders
overschrijdt, op het werk, vereniging, uitgaansgelegenheid of op straat...
- En net zo kan je – zoals ik ook in mijn nieuwjaartoespraak zei –
een Limburgs kwartiertje nemen.

Een Limburgs kwartiertje om te bedenken
of je 'post' nu écht de wereld in moet
en niet onnodig kwetsend of bedreigend is voor een ander...

Beste mensen,

Ik heb me laten vertellen
dat hier in Kerkrade
op het bevrijdingsmonument
de opdracht staat:
'opdat we de vrijheid waard blijven'

Laat ons dat vooral samen blijven doen,
'die vrijheid waard blijven',

door bijvoorbeeld:

- samen de verbinding te blijven zoeken;
- samen kloven te blijven overbruggen;
- en vooral samen 'nee' te blijven zeggen tegen onrecht.

Nét als die drie dappere mijnwerkers van toen,
en die vele, vele anderen die de moed hadden

hun leven te wagen
voor 'vrede, vrijheid en veiligheid'.

Ik hoop dat Reinier, Meinardus en Servaas
het op die derde mei van toen
wisten of nog konden bedenken,
dat hun offer ons nog lang zou heugen.

(*Wegens onvoorziene omstandigheden uitgesproken door loco-burgemeester Freed Janssen van Landgraaf)